

for ham at udvide sin Virksomhed, og han stiftede nu Landhuusholdningssekskabet, der snart erholdt en saadan Udbredelse, at det blev en virkelig Magt i Staten. Men da den Gjæring, der herskede i Polen, efterat de til Keiser Alexander den Anden knyttede Forhaabninger tilintetgjordes, og da den passive Modstand var begyndt, blev Grev Zamoycki, som Landhuusholdningssekskabets Præsident, betragtet som den nationale Bevægelses egentlige Leder. Her vilde vi ikke sildre de Begivenheder, som endnu ere i frisk Minde og som begyndte de første Dage af Aaret 1861, som fortsattes trods de samlende Undertrykkelsesforsøg, indtil Soldaterne trængte ind i Kirkerne d. 15de October, og som endte med Storfurst Constantins Udnævnelse til Statthalder med Marquis Wielopolski til Premierminister. Wielopolski har selv i en politisk Brochure sagt, at en mærkbar Hellighed besjælede Befolkningen, der lod sig holde i Tømme af Børn, og han bebrejder Grev Zamoycki i den samme Brochure, at han ikke benyttede Situationen til bestemt at udtale Landets Ønsker, men indskrænkede sig til at indgive en betydningløs Adresse. Det er imidlertid ikke Grev Zamoyckis Sag, at forfatte politiske Programmer; hans Politik bestaaer i at stille sig med Liv og Sjæl paa Nationens Side, at lede og berolige den, men dog uden at forvanske dens Tanter, med eet Ord, at være en moralsk Anfører, det levende, naive og dog forstaaelige Udtryk for en heelt ny Tingenes Tilstand. Han forlod ikke et eneste Dieblit Lovlighedens Vej; men da Fyrst Gortschakoff spurte ham om, ved hvilke Midler man kunde berolige Landet, svarede han kort og godt: „Der gives vist kun et eneste; drag bort herfra. De seer, hvorvidt De er kommen, og De kommer neppe videre.“ Og da Gortschakoff, forbitret over Gjæringen i Warschau, paa en Maade æskede ham til Kamp, sagde han: „Nei, ingen Vaaben, ingen Opstand! Vi gjøre ingen Revolution, vi vente paa en bedre Fremtid.“ I disse Ord findes Nøglen til hele hans Opførsel, som bestaaer i at have sin Aet, uden Opstand, men ogsaa uden at opgive den, at modtage det Gode, der bydes, selv om det er utilstrækkeligt, ja endog at fremme det, hvis man kan, og fremfor Alt, at søge at leve som en Nation. Og da Spørgsmaalet blev større og strakte sig fra Kongeriget til de af Ruslands Provindser, der tidligere havde hørt til Polen, blev denne Mand, hvis Værlighed og Retfærdighed faldt i saa høi Grad til Befulder, eskorteret af Gendarmene til St. Petersborg, efterat det af ham stiftede Landhuusholdningssekskab var opløst. Han stod for Keiserens Mafyn ikke som en Politisk, men som et heelt Lands naturlige Repræsentant, og var dristig nok til at minde Autokraten om Alexander den Førstes Løfter og Forpligtelser. Men disse Minder fra Onklens Tid vare ubehagelige for Reueuen; han endte Audientien, idet han sagde til Grev Zamoycki: „De kan forlade St. Petersborg, og jeg vil ikke herovre Dem Friheden; jeg har ikke isinde at gjøre Dem til Martyr. De kan reise bort, og jeg haaber, at De ikke vil betragte mig som Deres Hjende.“ Med Grev Zamoyckis Bortreise forsvandt det sidste Haab om at forsone Gemytterne, og kort derpaa udbrod den Revolution, som væder Polens Sletter med Blod, som vækker hele Verdens mest levende Deeltagelse, hvis Udfald endnu Ingen kan forudsige og som muligvis kan føre til en almindelig europæisk Krig. Grev Zamoycki modtoges med aabne Arme af den polske Emigration og har i Udlandet lige til det sidste Dieblit i Forening med den i en Mission til Sverig afsaaede Fyrst Czartoryski, hvis Slægt er nye sammenknyttet med Zamoyckiernes, arbejdet med den mest glødende Iver for sit uslykkelige Fædrelands Vel.

J. C. M.

Prindsesse Alexandras Viste.

Idag see vi os istand til, efter et særdeles vellykket Photographi af Lange, at levere en Afbildning af et Arbejde, som i høi Grad er blevet omtalt, fordi det af den mindre Kreds, der har taget det i Besyn, har været beundret som et i alle Henseender fuldkommet og vellykket Arbejde. Det er en i Elfenben udført Viste, der, som bekjendt, af en lille Kreds af Damer er overrakt S. I. Høiheid Prindsesse Alexandra. Denne Gave har fremfor tidligere Arbejder i samme Retning godgjort, hvad der lader sig udføre, naar den tekniske og kunstneriske Dygtighed gaar Haand i Haand.

Thorvaldsens bekjendte „fire Aarstider“, der paa en indholdsrig Maade tillige gjengive det menneskelige Livs fire Stadier, omsvæves og bekræftes, tilligemed Navnetrækkene, af Amoriner og Genier; ved saa Midler er en omfattende og letforstaaelig Tanke udtrykt. Den forneden anbragte Friise er ligeledes efter Thorvaldsen og fremstiller Apollo, sidende paa en Bogn, trukken af Pegasus. Foran svæver Hesperus med sin Fakkell og fører det bevingede Forpaand ved Tøilen. Sanggublen seer tilbage og overfluer hele Rækken. Derefter følge de dansende Gratiens Gruppe, der føres af Amor med en Rosenkæde, som de slynge imellem sig. En lille Genius abstrøper sine Blomster paa Veien. Derpaa følge Muserne; først Alio, som gaar tankefuld og alene, derefter Cuterpe, Thalia og Melpomene. En lille Genius har taget Terpsichores Pyra, medens hun svæver dansende frem med Erato. Den næste er Polihymnia, hun følges af Urania og Calliope.

Benyttelsen af denne Composition er særdeles helbig; den hentyder ikke alene paa det ophøiede Paris Brudefestligheder, men ogsaa paa de Glæder, ved hvilke Visten sædvanlig ledsager Damerne. Paa Sideskælgene er i masset Guld, udført af B. Christesen, anbragt Blomsterarabesker fremstillende Roser, Tidfler og Kløver (England, Skotland, Irland) der ved Væbende i Midten sammenbindes med Egeblade, Kornar og Kornblomster; forneden en Bouquet forglemmigeier. Ornamenterne forneden paa de øvrige Stænger ere ligeledes i Guld. Med Hensyn til Udførelsen vil denne Viste neppe let overgaaes af andre lignende Arbejder, thi det er sieneslygt, at der er anvendt den højeste Grad af Omhu, Udholdenhed og Kjærlighed: de nødvendige Betingelser for et vellykket Arbejde. Foruden de gennembrudte Ornamenter, der slynge sig omkring de fem Medailloner, er tillige med stor Kunstferdighed Grundten, saavel omkring Genierne som i Medaillonerne, gjort gennemfigtig ved ganske fine paralleløbende Gjennemføringer, der have frembragt en fortrinlig Virkning paa Vasrelieferne.

Den danske Industri kan med Tilfredsstillelse lade Verdens Hovedstad see et saadant Arbejde, ved hvilket d'Herrer Schwarz & Søn, Vilsbuhugger C. Peters og den dygtige Arbejder, der i den korte Tid af fire Maanedes har tilendbragt det, have indlagt sig stor Ære.

Fra en Reise i Norge.

VI.

8. Romsdalen (Slutning).

I flere Døgn havde Laage indhyllet Fjeldene; da klarede det mod Aften, og medens jeg sad og vidiede Skizzen til Troldtienderne, lagde en ganske gennemfigtig Laage, med det fineste, blaalige Skjær, sig som et letløgende Slør foran de graalige Tinder; senere, efter Solnedgang, rødmede Hornet og de omliggende Fjelde, men snarere med Rosen- end med Blfarve.

Jo længere man kommer nedensfor Hornet og henimod Fjorden, bestemte udvider Dalen sig; man seer flere og større Birketræer, Eugene blive bredere og optise Landskabet med deres mangelarvede Blomster; man gaar forbi Dalens „Hotel“ med dets Guldregn og rige Engælendere, som tilbringe Sommeren her for at fiske; man seer hinsides Rauma de smukke tre Fjeldtoppe: Kongen, Trouningen, med tallet Krone, og Bispen, samt de mægtige Sandvolde, der omgive Grytens Præstegaard; man gaar tilsidt over Rauma og har da for sig en veldyrket, straaende Flade med nette Gaarde, og Værlungensæt med dets ottelante rødmalede Kirke og dets Hus og Boder nede ved den fjeldbrandede Romsdalsfjord, der aflutter Landskabet.

Tegningerne vise Hornet og nogle af Troldtienderne, dog ikke de tydeligste, hvis ganske lodrette Vægge ligesom de nordligere slutte i Tæller, men disse ere kronede med en fortløbende Række af fine Spidser eller Naale — et omhyggeligt udmeislet Kniplingsværk.

9. Over Romsdalsfjorden til Molde.

Fra Beblungsnæs gif jeg, i Følge med et Selskab af Studenter, som jeg havde truffet i Romsdalen, ombord i en Dampbaad, der over Romsdalsfjorden førte os til Molde.

Inden vi naaede Byen, blev det Aften, den Dagstid, paa hvilken Fjorden viser sig i den skjøneste Belysning. De bratte Fjelde, hvoraf nogle ere ineedakte, men de fleste nøgne foroven og med Løvrat paa det nederte af Skraaningerne mod Fjorden, stige i lange Rækker frem bag hverandre, og jo mere Aftendæmningen stred fremad, bestemte imeltem de guulfarvede Himmel sammen med Havet, som gennem Aabningerne mellem Smaaerne saaes i det Fjerne. Der var en sjelden Ro og Skjønhed i Naturen, men ombord herskede ikke en saa god Menning.

Den religiøse „Vækkelse“ griber som bekjendt om sig i Norge, og i Romsdalen har den vundet stærk Indgang; næsten alle Dalens Beboere see mørkt-alsvorlige og grublende ud, man hører sjældent livlig Tale, men ofte Psalmesang i Husene og paa Veiene, og Bodsprædikanter eller Vægprædiker drage om paa Gaardene og holde Andagt.

Dagen forud sluttedes et Missionsmøde i Beblungsnæs, hvortil der fra Molde og andre Steder i Egnen var strømmet en stor Mængde Mennesker, af hvilke en Deel nu tog hjem igjen med Dampbaaden og, ligesom vi, gif paa Vælspladsen. De samlede sig forud i Skibet omkring „Jon i Sengen“, en bekjendt Vægprædikant der i Egnen. Jon er en nogle og halvtredsindstyveaarig, stærktbygget Mand, med kraftige og kloge Ansigtstræk; han har fra sin Barndom maattet holde Sengen for Beenstade og drager i de senere Aar om fra Sted til Sted som Bodsprædikant. Han begyndte snart paa en Psalmesang, som de Vakte istemte, saa Sangen løb kraftigt i den stille Aften. Senere gæve Studenterne sig i Samtale med ham om Vækkelsen, men han vilde ikke ret indlade sig paa dette Emne og dreiede Talen hen paa bekjendte Geistlige i Christiania; derpaa lebede han atter Psalmesangen. — Det begyndte at blive køligt; for at holde Varme og Lyf-

heb vedlige, vilde vort Selskab have sig et Glas Tobdy, hvorfor vi, da vi fandt, at Psalmer ikke vare et passende Accompaniment til et lille improviseret Sold, afløste Jon-Sangerne og istemte fædrelandske Sange og Hjemtesulde Viser, medens vi i Krebs sadde forud i Skibet og nødde Synet af de skønne Kyster, vi seilede forbi. Men efter en halv Timestid afbrødes vor Nydelse, idet vi kaldtes til alvorlige Forretninger; Jon sendte nemlig en Theolog i vor Midte en lille Skrivelse saalydende:

„Jeg er herved saa fri, at bringe de kjære theologiske Studerende paa Dampskibet i Grindring hvad Luther siger: „vel bedst er balt studeret.“ Jeg vil bede dem om Tilgivelse for min Frihed, idet jeg herved erklærer, at det forekommer mig, at de ærede Studenter, navnlig de theologiske, forglemmer allerede for Dieblillet det vigtige Kalb, hvortil de have bestemt Eder. Vil de gjøre mig den Tjeneste at opstemme en gudelig Sang, f. Ex. „Nu bør ei Synden mere“, eller „Hvor delig skal Guds Kirke staae“, istedetfor hvad de nu synger, skal de have hjertelig Tak; thi en saadan Sang vil hve mig langt bedre.“

Vort Theolog gif til Jon og svarede ham, at han ikke tog ham Skrivelsen ilde op, hvad han viste ved at indlade sig i Samtale med ham; han fandt ikke, at Tobdydriken godgjorde, at han forglemte sit vigtige Kalb, men fandt Jons Dom uberettiget og troede, at de Vakte i det Hele taget vare altsor rede til at dømme og fordomme Anderledstændende; han havde hændelsesviis hos sig en Prædiken, som han havde skrevet over Texten „Dømmer ikke, at I ikke skulle dømmes“; den troede han vilde give passende Svar paa Tiltale, og spurte Jon, om han vilde høre den. Jon vilde med stor Glæde modtage Forslaget, hvis det ikke toges ham ilde op, at han, dersom han, efter at have hørt Prædikenen, fandt noget Urigtigt i den, da modbeviste dette af „Skristen, Luther og de nyere Theologer“ — en Betingelse, imod hvilken der selvfølgelig Intet var at indvende.

De Vakte og vort Selskab trængte sig nu i en tæt Klynge om Baaren og Theologen, og da Pladsen var knap og Skibsdækket haardt, bøde Mændene os med den største Villie deres Knæ til Sæde. Efter at Prædikenen var læst, havde Jon ingen Indvendinger at gjøre imod den; han takkede for de mange gode og kristelige Værdomme, den havde lagt os paa Hjerte; han indrømmede, at Overbærenhed — ogsaa med Hensyn til Andres uskyldige Nydelse — var saare kristelig, „men“, sluttede han, „falder man ikke ofte Det en uskyldig Nydelse, som ikke er det?“ — Ganske vist; men da her nærmest var Spørgsmaal om, hvorvidt visse bestemte Nydelse, som vi holdt for uskyldige, ogsaa vare det, saa bad vort Theolog, for om muligt at blive enig heri med de Vakes Repræsentant, som vi havde forarget ved vor Riveglæde, ved vor Sang og vort Glas Tobdy, ham om at sige, hvilke af de Nydelse, der af Vakte ansaaes som uskyldige, holdes for syndige af de Vakte; men Jon vilde ikke indlade sig herpaa, hverken ved en Definition af uskyldige Nydelse, eller ved eksempelviis at udpege dem. Vort Parti rettede derfor Spørgsmaal til Jon om, hvorvidt denne eller hin Nydelse — selvfølgelig i og for sig og ikke dens Nyden til Overmaal — blev anseet som syndig af de Vakte; og nu vilde han hverken erklære vorstlig Sang og Tobdydriken for i og for sig syndig eller forargelig, og paa Spørgsmaalet om, hvorvidt den Nydelse, Betragtningen af den skønne Natur vder os, var syndig, blev Svaret, med stærk Betonning paa „han“, at han ikke holdt den derfor. Vi havde saaledes vundet den Seir, at de Vakes Repræsentant havde erklæret de Nydelse, som havde foranlediget hans milde Formaningsskrivelse, for, efter hans Mening, i og for sig uskyldige, og uden at søre Striden videre, for muligen at optaae personlig Fyldestgjørelse ved en Erklæring om, at han fandt vor meget omtalte Nyden maadeholden, endte vi Forhandlingen med de Vakte ved et middelbart Angreb paa deres eensidige Religiøsitet, deres Forsagelse af uskyldige Nydelse og Mangel paa Livsglæde, idet vi — af og til næsten digterisk, thi vi vare komne i Stemning — fremhævede det uskyldige i maadeholden Nydelse af Vin og Naturskjønhed, der, som forfriskende og mildnende Gaver af Forsynet, burde modtages og nydes med Glæde og Taknemmelighed. — Vi vendte derpaa tilbage til vore Glas, som vi tømte med Tak til hverandre for kort Samværen, og sagde snart efter Jon Farvel, idet vi stige iland i Molde.

Denne Kjøbstad, som i ret Linie ligger en fire Mil fra Beblungsnæs og lige ved Fjordens Bred, er en valker lille By med en Mængde Brygger og Pælboder, og nette, malede Træhuse, paa hvis store Gadertrappers Bænke Beboerne sidde til henimod Midnat, da der endnu er Færdsel paa Gaderne i den lyse Sommertid. Byen er net og Egnen vidunderlig delig; Jordbundener frugtbar og Trævæxten næsten pppig, hvilket man, ved fra Byen at følge Landveien mod Nordost, kan see paa den skønne Allee af Alf, Birk, Røn, Læf og flere andre Træer, der den første halve Mil fra Byen skgger over Veien, ved hvis Begyndelse Aftræer, saa store, som jeg ikke forhen har seet dem, med Stammer og Kroner danne en pragtfuld Ramme om en nær Byen liggende Eiendoms Hovedbygning.